

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 102. ANUL XV.

Telegrafulu este de done ori pe septemana: Joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu banii ga'ta prin scrisori francate, adreseate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 21 Decembre 1867. (2 Ian. 1868)

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“.

Apropiandu-se capetulu anulu 1867, se deschide prin acest'a prenumeratiune noue la acesta foia. „Telegrafulu Romanu“, va esi ca si pana acum de doue ori pe septemana Joi'a si Duminec'a. — Pretiulu abonamentulu e:

Pentru Sabiu pe anu 7 fl., pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 75 xr. v. a.

Pentru Trannia si Monarchia austriaca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl., pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Principatele rom. unite si strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl. pe 1/4 3 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu ntardia cu tramiterea prenumeratiunilor.

Adresele ne rogamu a se scrie curatu, si epistolele de prenumeratiuni a ni se tramite francate — adresandu-le de dreptulu la

Editura „Telegrafulu Romanu“ in Sabiu.

Eveneminte politice.

Sabiu 20 Decembre.

Dupa ce s'a facutu atatea variatiuni despre ministeriulu de dincolo de Lait'a se suna ca acela s'aru fi compus din urmatorii membri: Auersperg, Taaffe, Giskra, Hasner, Brestel, Berger, Potocky, Herbst.

Dincolo de Lait'a mai e si acea impregiurare momentosa, caci se sanctionara legile cardinale de statu, cari se desbatura in tempulu din urma in senatulu imperialu. Cea mai mare parte d'n pres'sa vieneza e entusiasmata asup'ra acestei intemplari si o privesce de celu mai frumosu prezentu pre serbatorile craciunului. Publicarea se facu in „Wien Ztg.“ dela 22 Decembre (si in foia legiloru imperiale de acela si datu). Ea are valore pentru Boemia, Dalmatia, Galitia si Cracovia, Austria din josu si din susu de Ems, Salisburgu, Stiria, Carinthia, Carniola, Bucovina, Moravia, Silesia, Tirolu, Voralbergu, Goritia si Gradiska, Istria si cetatea Triestului cu tinutul ei.

Legea respectiva publicata prin organele citate e datata din 21 Decembre 1867 si cuprinde:

legea prin care se modifica legea fundamentala din 26 Fauru despre reprezentanti'a imperiala;

legea fundamentala despre drepturile comune ale cetatenilor din tierile reprezentate in senatulu imperialu;

legea fundamentala pentru instituirea unui tribunalu imperialu;

legea fundamentala asup'ra puterei giudiciale;

legea fundamentala de statu despre exercitarea puterei regimului si a executarei;

legea pentru afacerile comune ale tuturor tieriloru din monarchia austriaca si modulu traterei lor.

Dupa ascurarile despre ministeriulu fiitoriu, dupa bucuria cea mare espressa pentru ajungerea constitutiunei eata o oficiosa cu o amenintiare, caca cei liberali de dincolo de Lait'a. Amenintiare se cuprinde in cuvintele: „Contele Thun in perspectiva“. Avemu de insemnatu aci ca Maj. Sea Imperatulu, dupa votarea legi afaceriloru comune trebuio sa aiba unu ministeriu constitutiunale si nu mai putea guverná cu ministeriulu imperialu de

transactiune. In intielesulu acest'a a si adresatu Maj. Sea unu biletu caca ministrulu de Beust. Legea are dupa publicatiune sa intre numi decatu in activitate insa cu acest'a trebuio sa intre si ministeriulu in vietia. Imperatulu insarcineza pre Carlos Auersperg cu formarea cabinetulu. Acest'a se adreseza caca majoritatea senatulu imperialu, dupa spiritulu unui sistemu constitutiunale. Acest'a insa se vede ca a datu de greutati forte mari, si acum ne spune foia semioficiosa, ca la casu candu din majoritatea senatulu imperialu nu se aru afla ministri, atunci se voru lua de acolo de unde sunt. Precum se vede din temerile atinsei foi, cei cari nu se tinu de majoritate nici ca tamenda atata, ci paru a fi gal'a a primi portfoiuri ministeriali, si o addentia a lui Thun avuta in 27 Decembre a festu de ajunsu spre a alarma majoritatea senatulu imperialu, ca sa nu patiesca si ea cu constitutiunea ei cum a patitu camera prussianada 1849 cu intrarea lui Manteuffel in cabinetulu prussianu. Stariosce asiá dara pre langa deputati sa primisca portfoiuri ministeriali ca altmintrea constitutiunismulu e amenintiatu de reactiune.

Din Pest'a inregistramu ca diet'a a lucratu continua pana in dia de craciunulu apusaru si dupa intreruperea de doue zile a continuatu mai departe lucrari pana in 30 ale lui Decembre candu s'a amanatu diet'a. Inainte de ananare s'a alesu membri pentru delegatiune (cu diurne de 10 fl. 50 xr.). — Cestiunea nationalitatiloru va veni asiá dara pre tapetu in sesiunea urmatoarea. Deputatii nationalitatiloru nemagiare au intetit desbatarea acestei cestiuni dupa cum vomu vede din unu proiectu de resolutiune ce lu reproducemu mai la vale si dupa cumu cetimu insusi presidentulu in acesta cestiune Somsich promite pre 20 lunci viitoare a se putea presentá inaintea casei cu laboratulu respectivu.

In privintia politice externe serie Ll. Pestanu: Ori-catu amu voi sa incunguramu a nu nelinisci pre poporele austriace, cari insetosieza dupa sustinerea pacei, totusi aru fi o peccature contra adevurului, candu amu nega, ca situatiunea europeana e un'a din cele mai incordate si ca in privintia monarchiei nostre prospectele numai imbucuratoare nu sunt. — Dupa aceste reproduce unu articulu din „A. A. Z.“ despre unele declaratiuni amenintatoare ale „Invalidulu rusescu“ si despre resonetulu ce lu afla articulu acelei foi in cercurile ruteniloru galitiani. Acelasi corespundinte spune ca in Galitia se iau mesuri forte energice de a immulti trupele, de a arma fortaretile si de a ingriji de proviantu pentru trupe.

Polonii se dice totu in „A. A. Z.“ ca sunt forte agitati. Cerculeza deja o proclamatune in carea se dice ca intentiunea regimulu rusescu este a intreprinde caca mai curendu o campania cuceritoare in intielesulu testamentulu lui Petru I. pentru de a supune Europ'a. Mai intaiu vrea Russia, dupa proclamatune atinsa, a cuceri orientulu apoi a se intore spre ceea-lalta Europa. Tempulu de pace va fi scurtu asiá dara pregatire pentru ca sa marga ei (polonii) ca avantgarda contra rusiloru. Proclamatune porta subscrierea: Dela comitetulu poloniloru patriotici in strainatate.

O alta corespundintia la A. A. Z. din Parisu dice: Scirile despre o aliantia intre Russia si Prussia iau o forma mai consistenta si suntu obiectulu eruiriloru seriose. Scopulu acelei aliantie se dice ca e intreit: Francia sa se impedece dela stricarea unitatiei italiene, sa nu tina in locu desvoltarea celei nemtesci si Russia sa aiba mana libera in orientu. E cunoscutu ca Russia a imputatulu Franciei, ca acest'a s'aru fi intielesu deja cu Austria asup'ra ideei polone. Tote referintiele cu-

ropene suntu acum forte incurcate si acum e vorb'a, caca se atinge de aliantia acest'a, de interese asiá de mari incatu trebuio indoita precautiune fatia cu politici conectorali. Tramisulu turcescu arata argumente preste argumente despre planulu Russiei de a sumutiá pentru primavera pre poporele vecine Portiei si pre supusii crestini de subu puterea acesteia. Russia numai ascunde ca ea fu incelata de Francia dupa dechiararea cea cuadrupla (in privintia Creteniloru) si ca Francia de atunci s'a datu cu totul in partea Austriei in cele ce privesce politica orientala. Cabinetulu din Berlin e de multu siguru de pretiulu aliantiei rusesci in Orientu. In Berlinu ca si in St. Petersburgu domnesce credintia: ca Francia, prin pasirea cea energica in Rom'a si prin politica cea amicabile fatia cu Turcia, e decisa a se opune energicu contra modificariiloru mai departe a le cartei europene. Limbagiulu oficioselor rusesci si impartasirea actelor diplomatice au de scopu a compromite politica Franciei si a o intimidá pre aceast'a. Dara demustratiunile aceste suntu pentru aceea forte seriose, pentruca situatiunea Franciei, silesce pre Imperatulu ei a pasi cu tota puterea contra celei dintaiu pedeci, cari s'aru opune politicele sele conservative. Candu aru ave voia Austria si aru fi si in stare a pune aliantia ei la dispositiunea Franciei pentru tote casurile, atunci opiniunea publica aru fi in dreptu ca la primavera va fi resbelu. Nu e inse nimica care sa atesteze acest'a si cestiunea polona nu e matura de a fi unu instrumentu potrivit pentru politica Austriei. Firesce ca in Berlinu cugeta omenii asup'ra acestei impregurari altmintrea si capeteniele emigratiunei polone: o sciu acest'a prea bine. Contele Bismark nu numai ca studieza, dara elu e si forte activu in cestiunea polona.

In corpulu legislativu alu Franciei vorbi Marsialulu Niel pentru proiectulu de organizatiunea armatei cam in intielesulu urmatoriu: In primaver'a venitore tota militia nostra va fi prevediuta cu pusile cele noue, arsenalele nostre suntu prevediute cu necesarie din destulu, magazinele suntu pline, intariturile nostre suntu in stare buna. Ei bine! Luandu asemenea mesuri, credu ca sum unulu din aceia ce a lucratu mai multu pentru pace. Ape randu eu astadi proiectulu de lege ce se afla inaintea nostra, credu ca lucru si mai departe pentru pace. Poporulu francesu a fostu totudeun'a superbu, armata e creata dupa tipulu si asemenarea lui; noi nu putem suferi indelungu unu periculu care ne-aru amenintia. Mai bine mergemu in contra periculu. Preferimu resbelulu unei nelinisciri indelungate, insa cu organizatiune buna a armatei, deca va Francia sa scie ca ea nu are sa se temu intru nimica de vecini. De ore-ce poporulu francesu nu doresce cuceriri, elu va cautá securitatea negotiului, industriei si agriculturii.

Dupa cum se aude principele Napoleonu nu e multamitu cu directiunea politice Imperatulu fatia cu Itali'a si asia va intreprinde o caleoria scientifica in India.

Angli'a se dice ca si concentreza flot'a la insul'a Malt'a; care e scopulu acestei concentrari nu se scie.

Ambasadorii Rusiei din Parisu, Viena si Constantinopole suntu chiamati la S. Petersburgu, „Invalidulu rusescu“ analisandu corespundintia diplomatica, privitoria la cestiunea orientala, dice: Russia a pusu cestiunea orientala asiá de respicatu incatu se accepta o deslegare curenda a acelei'a.

Din Bucuresci vine scirea ca slegerile in colegiulu III si IV suntu terminate; partid'a liberala a reportatu victoria stralucita. In capitala suntu alesi: Ioanu Brateanu, Dem. Brateanu Ros-

setti, Nicol. Golescu, Mehedințianu (In 26 Dec. n. a. ninsu foarte tare; comunicațiunea și din partea as-t'a intrerupta).

Diet'a Ungariei.

In ședințita din 16 Decembre urmēza desbaterea speciala asupra legi pentru datori'a statului.

Amendementele aduse înainte se respinsera. Vine a se desbata dupa unu conclusu de mai nainte tratatulu comercialu. Se cetesce. In data la inceputulu desbaterei arata ministrulu Goro ve motivele din care a procesu regimulu la incheierea acestui tratatu.

Dupa o lupta de doue ședinție (continuanduse desbaterea obiectulu și in 17 Decembre) se primesce tratatulu de 2/3 a casei.

In ședințita din 18 Decembre se continua desbaterea speciala asupra tratului comereialu și vamalu, carea trece și in ședințita din 19 Decembre.

Interesanta fu in ședințiile aceste desbaterea asupra flamurei năilor comereiale. Din partea regimulu, a drepte și centrulu, s'a sustinutu că flamur'a sa fia dupla, adeca ungresca și cea austriaca, se aduc argumente din statele reuniunei yamale (Germani'a) unde statele suverane inca au flamura comuna, și ca flamur'a comuna nu vateama aptonomi'a unei națiuni. Cei din stâng'a vedu in impregiurarea acēst'a unu periculu și adeca, ca ungurii numai in Ungari'a mai suntu unguri iera afara de Ungari'a Austriaci.

Manoilo vicu predă in aceeași ședințita unu proiectu de rezoluțiune in privințita cestiunii naționalităților subscrisu de 33 deputati, de cuprinsulu urmatoriu:

„Ori cătu aru fi de diferitorie părerile despre importantia cauzei naționalităților, atâta in totu casulu e positivitate, ca cestiunea de naționalitate se numera astadi intre cele mai urgenti cestiuni și ca anume in patri'a noastră ea este o cestiune de viațita. Dovedescu acēst'a declarațiunile ce feceră in acēsta privințita dietele țerii din anii 1848/9, 1861 și 1865/7.

Luandu deci in consideratiune, ca un'a dintre tristele evenimente ale aniloru 1848 și 49 a fostu negrigeria acēstei cestiuni, și ca rezoluțiunea adusa in acēsta cauza la Segedinu in 29 iulie 1849, prin impregiurările urmate s'a impedecatu d'a intrā in viațita;

luandu in consideratiune, ca despusetiunile făcute de provisoriulu introdusu la 20 opt. 1860 intr' unu ramu alu acēstei cauze, in caus'a limbei nu suntu multumitorie, apoi și acēstea nu s'au observatu și nu se tienu, decâtu numai in parte;

luandu in consideratiune, ca diet'a din 1861 a recunoscutu nu numai esistențita, ci și importantia și intetimea acēstei cestiuni, de unde apoi a dechiaratu in prim'a ei adresa, cumca este ga'ta a garantā postuladele nationale ale compatriotiloru de diferite naționalități din țiera, pe temeiulu egalitatei de dreptu, emitiendu și o comisiune in acēsta cauza, care a compusu unu operatu și l'a substernutu dietai;

luandu in consideratiune, ca diet'a pentru disolverea ce i-a urmatu, n'a potutu luā la desbatere operatulu acēlei comisiuni;

luandu in consideratiune, ca diet'a presinte in adresele sale inca a promis deslegarea acēstei cestiuni pe temeiulu dreptăției și fratielăției, și spre scopulu acēst'a inca sub periodulu primu alu ședințieloru sele a emis și o comisiune;

luandu in consideratiune, ca intr' un'a din ședințiile periodulu alu doile ministrulu la intrebarea deputatulu Paulu Nyary ca presiedinte alu subcomisiunei pentru naționalități, a dechiaratu cumca nu voiesce a curmā apitivitatea comisiunei emise in caus'a naționalităților;

luandu in consideratiune, ca in 26 iuniu a. c. la ocasiunea candu subcomisiunea si-a substernutu operatulu seu, prin rezoluțiune a fostu indrumata comisiunea, ca indata ce se va readunā diet'a dupa prorogare, se-si facā propunerea să inaintea ei pentru că se o iē la desbatere;

luandu in consideratiune, ca la interpelatiunea dlui deputatu Franciscu Deak ministrulu a dechiaratu, cumca si densulu a doritu a propune unu proiectu de lege in acēsta cauza inca in trecutulu periodu, dar a voitu se ascepte mai antaiu operatulu comisiunei;

luandu in consideratiune, ca dlu ministru-presiedinte la inceputulu periodulu presinte alu ședinție-

loru a dechiaratu, cumca potesce a se abate de la despusetiunea rezoluțiunei din 26 iuniu, numai in privințita imprumutulu pentru drumurile de feru și in privințita celoru trei proiepte de lege referitorie la impacatiune; totși in contrastu cu acēsta dechiaratiune ministrulu a propusu mai multe proiecte de lege pentru desbatere, a carora importantia de-si nu se pōte negā, a carora intetime inefătia cu caus'a naționalităților nu potemu se o recunōscemu;

luandu in consideratiune, ca marele opu alu impacatiunei la care se lucrā, pana atunci nu este incheiatu, pana candu acēsta vitala cestiune a patriei nu va fi aflu o deslegare odihnitoria;

in fine luandu in consideratiune, ca radical'a deslegare a acēstei cestiuni este unu interesu de frunte alu patriei nōstre, fiindu ca de la atare deslegare aterna impacatiunea diferiteloru națiuni, zelulu loru intru implinirea detorintieloru loru cātra patriā și plecarea loru la sacrificie;

subscriși tiētindu a ni implinī detorintia cātra patriā și cātra propriile nōstre națiuni, facemu urmatoriulu

Proieptu de Rezoluțiune:

Cas'a reprezentativa binevoiesca a indrumā pe comisiunea emisa in caus'a naționalităților, ca apucandu-se de apitivati, pana la finitulu lunei lui ianuaru 1868 nesmintitu se-si substerna operatulu inaintea casei.

Datu in Pest'a. 19 dec. n. 1867.

(Subscriși 33 de deputati romani, serbi, rasi-ni și slovaci)

Revista dnuaristică.

„Die Reform“ in fasciōr'a sea nr. 52 din estu anu aduce unu articulu intitlatu: „La incheierea anului“, in carele arata ca in anul acēst'a istoria Austriei arē sa inregistreze numai unu evenimentu și adeca evenimentulu constituierei monarchiei habsburgice. Se intrēba mai departe cu mirare, care e constituierea acēst'a? Trece apoi in revista: impārțirea monarchiei intregi in doue părți asiā de poncisie un'a celei-lalte, incātu ele incheia tratate comereiale că și candu aru fi țeri straine; reprezentarea acestoru doue părți de imperiu prin trei ministrii, dintre cari ministerele de țiera au terenu iera alu treilea, celu imperialu spendiura in aeru; economi'a imperiala cu trei ministri de finantia, o armata unitaria cu trei ministri de reshelu s. a. m. d. cu unu cuventu, o constituțiune, unde nu părțile suntu subordinate intregulu, ci intregulu părțiloru, „deca mai pōte fi vorba de unu intregu“. Glori'a acēstei constituierei se atribue magiarilor și respective lui Franciscu Deak. Minunea acēst'a de constituțiune dice ca o escusa ce mai multu cu aceea ca nu se pōtē altfelu mai bine. Acum decā aru veni acēiasi cari dice asiā la convingerea, ca de ambe părțile trebuie ca ut a tu ceea ce se pōtē face mai bine.

In decursulu articulu lui mai departe arata, ca profetiele ce le-a făcutu. „Die Reform“ s'au implinitu. Amintindu de profeti'a ca dreptulu istoricu alu Ungariei va trebui recunoscutu adauge, firesce noi amu speratu ca Ungari'a inca va sacrificā ce-va din nedisputabilulu ei dreptu in favōrea intregulu, de carele e couditionata inea esistențita nationala a magiarilor. Acēsta sperantia nu s'a implinitu și decā din acēst'a aru urmā ce-va funestu, atunci magiarii voru fi respundietori și adeca mai greu pentru sinesu decâtu pentru nemti, pentru ca ei voru avē mai multu de a se vaierā. Cu tōte acēste, mai departe cortinna, ca indreptățirea popōreloru Austriei pōdisa de citat'a fōia inca a inceputu a se implinī; ba chiaru si ide'a federalistica și a făcutu cale, astadi faptice recunoscuta, prin lārgirea dreptulu de autonomia alu dieteloru transilvane. Cu cele ce s'au făcutu in Ungaria inca nu e asemenare; aci cele-lalte naționalități, cari se cuvine a fi egaln indreptățite cu magiarii nu au nimica. Constituțiunea nici dincōce nici dincolo de Laita nu e gata. Croatia inca nu sunt in Pesta, cestiunea transilvane inca nedeslegata, serbi și slovacii inca neindestuliti. Dincōce, dice articulu, cehii nu voru veni pre cale constituierei de acum și deputati galitiani inca potu sa mai aiba deosebitele loru prețensiuni. In ambe părțile se accentueza unitatea pentru țaria părțiloru, dara pentru ajungerea acēsteia trebuiescu multiamite popōrele, căci altmintrea părțile voru pāti cu popōrele nemultiāmite cum a pāti'o constituțiunea din Pauru cu Ungari'a. In de-

sierlu striga doctrinari de libertate. Popōrele voru pre langa libertate și garanti'a individualităților loru istorice nationale. Doctrinari nu a creditu acēst'a inainte de 1848, nu o credu nici acum și de acē. ea se pōte spune inainte, ca liberalismulu loru va face fiasco.

Amintesce de imponerea Austriei sub tempulu absolutismulu și cum viforulu dela Solferino a resipitu edificulu acelu impunetoriu. Apoi continua, ca adi amenintia cu multu mai multu periculi, pentruca acum cestiunea nemti'sca, cestiunea itali-ana, cea orientala și cea slavica pasiescu neimpedecate inainte și prin fia-care din acēste Austri'a e periclitata.

„Modulu cu carele sa tratēza cestiunea nationalităților numai maresce periculu, carele pentru Austri'a jace in principiulu naționalităților și se atrage cu deosebire periculu din partea Rusiei prin modulu cu care se încerca delaturarea. Dara avemu aliantia cu Franci'a dicu sangviniciei. Noi inea intrebāmu: Suntemu noi siguri de aliantia acēst'a și scimu ce pretiu va cere Napoleonu pentru aliantia acēst'a? In aliantia cu Franci'a vede „Die Reform“ stricaciunea cea mai sigura și definitivā a Austriei. Aliatii cei mai securi ai Austriei suntu popōrele ei proprie, spre a incheia acēsta aliantia și a face tare trebuiescu multiamite tōte popōrele nu numai unu lu. Acum suntu numai magiarii multiamiti (deca cum-va suntu multiamiti); afara de ei nici nemtū nu suntu multiamiti cu tōte ca ei acēst'a inca nu o spunu pofatia.“

„Din tōta anim'a amu vrea sa vedemu noi referintiele interne și externe ale Austriei in colorile cele mai placute, inea noi trebuie sa implinim o detoria durerōsa cātra noi, cātra cetitorii nostri, cātra patriā, cātra regimulu și Imperatulu, esprimendu-ne că omeni de omenia, ca noi nu putemu incheia anul cu sperantia imbucuratoriā, ci cautāmu in venitoriu fōrtu cu mare ingrigire. Decā evenimintele de asta data nu ne-aru dā dreptu!“

Acēiasi fōia facendu o cronica scurta a evenimentelor politice din urma din launtrulu monarchiei, arata ca doctrinari din „Austri'a propria“ atāta se preumbila impregiurulu cestiunei ministeriali, incātu aceea a devenitu pentru unu obiectu de glumē. Imputa, cu dreptu cuventu, ca acēi liberali cari si-au votatu legile in senatulu imperialu se temu de creatiunile loru și de a se face consiliari ai Maj. Sele Imperatulu. Sa prindia precine-va mirare decā strainetatea afla in impregiurarea acēst'a Finis Austriae. Cu indignatiune espunē ca cris'a acēst'a e cu multu mai perniciosā că cea a banerotulu finantialu. Doresce ca doctrinari liberali sa vie odata la puterē că sa-si arete nepracs'a și prin urmare necapacitatea loru de a guvernā și asiā sa fia mai curendu ga'ta cu sinuciderea (morāfa) loru; altmintrea de siguru mai curendu omōra ei pre Austri'a.

Cu privire la politic'a esterna dice ca e tăcere adunca că inainte de vifor. Despre Pap'a dice că in o cuventare de ale sale și esprima bucuri'a pentru activitatea catoliciloru și a binecuvēntatu pre bravii francezi, căci a invinsu pre pagāni de voluntari. Despre Itali'a dice ca nice unu ministriu nu va opri o de asi ajunge destinele; Prussi'a și Russi'a i voru tinde mână de ajutoriu spre acēst'a. Incheia: „Candu se va topi nēa'a voru in florī rose sangerose.“

Cetimu in „Perseverantia“ dupa „Monitoriulu Serbiei“, următoarele:

„De câte-va dile, corespondinție și telegrame in jurnalele straine reprosiēza Serbiei preparative militare esttraordinarie ce aru tinde a turburā pacea in orientu și cari aru fi esecutate sub influințita politice ruse. Se vorbesce in acele corespondinție de unu imprumutu ce guvernulu serbu aru fi contractatu in strainetate, de multiamirile adresate Engliterei in privințita unei ore-carei mijlociri, dupa ce asceptase dejā pre aceea a Rusiei, și alte lucruri asemenea.

„Pre candu unu atribue schimbarea la ministriulu afaceriloru straine influinției ruse, altū o interpreta intr' unu sensu favorabile Sublimei Porti.

„Asemenea noutăti contradictorii, respandite in lume atātu din ignorantia cătu și cu ore-cari calculi, punu opiniunea publica in agitatiune. Guvernulu nostru a doritu totudēun'a ca pozițiunea sea politica sa fia prea neteda, de aceea vomu încercā prin o declarațiune categorica, a risipi nuorii ce cata a o ascunde.“

Novel'a relativa la imprumutu este cu totul neesacta: Cătu pentru multamirile adresate Engleterei, ele n'au pututu avea locu, de ôre-ce nici o mijlocire, nici englesa nici rusa, n'a fostu oferita guvernului și in vedere chiaru că nici o trebuință n'a fostu simțita pentru acest'ă.

In ceea ce privește preparativele militare, Serbi'a nu le-au făcutu de natură că sa li se pōta atribui unu caracteru agresivu contr'a sublimei Porti. Dēca suntu persōne cari, sub efectulu temeriloru de acēsta natură, interpreta in acestu sensu organizatiunea progresanda sistematica a puteriloru nōstre defensive ce esista la noi dejă de mai multi ani, noi le lasămu in temerile loru până candu fapte reali le voru deschide ochii in privința erōrii loru.

„Astfelu pre cătu nu tinemu celu mai micu completu de insulte pre cari pasiunea brutale a ôre-căroru diuarie straine arunca cu abondința contr'a Serbiei pre atăt'a nu luămu nici cum de seriosu amenințările loru ridicule. Trecendu preste unele și preste altele, Serbi'a va merge cātra scopulu ei cu linisce și perseveranța pentru a consolidă esistența sa națională. Nici odată inca guvernulu seu nu s'a lasatu a se departă in exercitiulu acestui dreptu, dreptu legitimu, de dator'ă sa sacra cātra țiera, nici nu se va lasă a se departă in viitoriu, ori-cari aru fi obstaculele și de ori unde aru veni amenințările. Din contra, guvernulu le va aperă cu atātu mai multa stăruința cu cătu vede ca tōte chestiunile ce s'aru putea ivi intre elu și sublim'a Pōrta suntu esclusivu de resortulu politiceii orientale interioare, și ca acele chestiuni potu și voru putea totudēun'a fi rezolvate fără nici o atingere a integrității impēriului otomanu, consideratione pentru care acele chestiuni nu aru putea suscită nici unu pericolu pentru pacea Europei.

„Nici o influința straina, — in zadaru se respandesce de acest'ă vuetulu și se vorbește de puterea ce aru eserciă in Serbi'a, nu va putea determina pre guvernulu a se departă de acēsta linia de conduita nici cătu unu firu de peru, conduita ce-i este prescisa de interesele selevitali.

„In zadaru, asemenea se facu din unele părți silinție pentru a presentă in lume fia-care din demarsiele guvernului, ori-cātu de insemnătoare aru fi că unu efectulu influinței ruse, a acesteii influinție amenințandu pacea generale. Ceea ce probēza de ajunsu nelealitatea a dversariloru nōstri, este impregiurarea pre care ei insusi, dupa ce au reposatu vechiulu ministru, pre candu se găsea in funcțiune, ca s'a supusu influinței ruse, voiesce acum a face sa credă tōta lumea ca totu acēsta influința l'a făcutu sa cada și sa se numēscă succesoarele seu.

„Mai cū deosebire amendōune „Pressele“ din Vien'a, un'a nr. 327 și alt'a nr. 168, s'au deosebitu in acestu felu de manevre nedemne prin cari press'a nu pōte decātu a se injosī, mai cu sēma atunci candu le acompaniēza de expresiunile urei celei mai brutale. Noi nu putemu vedea decātu cu compatimire pre scriitorii ce au castigatu luciulu civilizatiunei, dupa cum pretindu, și cari, vōindu a affectă in privința nōstră o superioritate in ori-ce lucru, comitu gresieli, și aruncu injurii ce nu se potu escusă la ômenii chiaru neesiti inca din starea de barbaria primitivă.

Sa biiu 21 Decembre. „Reuniunea sodaliloru romāni“ a continuatu eri afacerile ei rămase de Dumineca. Ea a determinatu patru respective cincinnati de convenire pre septamāna și adeca: pentru prelegeri privitorie la industria preste totu un'a ôra, pentru cantāri dōue și pentru lectura și scriere un'a ôra pre septamāna. Cele ce le aru mai fi avutu adunarea de a dispune dupa statute despre tempurile de petrecere a reuniunei, s'a datu comitetului increderea sa faca dupa cum va află densulu ca e mai corespunditoriu scopului și intereselor reuniunei. Apoi s'a pasitu la alegerea noului comitetu prin votu secretu. Resultatulu scrutinului a datu: Presiedinte N. Cristea Redactoru alu „T. Rom.“ (realesu), vice-pres. Nicolau Popu, padositoriu; membrii ai comitetului: Nicolau Bercovič i argintariu, Petru Căice u t i u grădinariu, *) Nicol. Demetriu croitoriu, I. Manole pantofariu; Cassieriu Ioann Bogorin u cismasiu, controloru Samuila Baltesiu pantofariu, notariu Grigoriu Aronu pantofariu. După publicarea resultatului primii adunarea comitetulu celu non cu „sa trăiescă“.

*) Toti trei maestri.

Nu putemu sa nu amintimu aici de bun'a intelegere și armonia ce n'au domnit intre membrii reuniunei la, și dupa alegerea noului comitetu. Schimbarea cea ridicala nu vine de altu unde — va decātu dela impregiurarea ca de sarcin'a acest'ă onorifica sa faca pre cătu se pōte mai multi dia membrii partasi.

Presiedintele multiamiesce comitetului celui vechiu pentru conlucrarea sea in decursulu anului; multiamiesce adunării pentru conlucrarea sea in sedintiile adunării generale și o provōca la energia indoita pre anulu viitoriu. Apoi de incheiare aduce aminte adunării de detorința de a esprima adenc'a sea multamita inaltului ei Patronu, Metropolitulu Escelementei Sele Andreiu Baronu de Siagun'a, carele prin grat'ă sea lasa sa se adapostēscă reuniunea de unu anu și mai bine in un'a din sazele seminariali. Adunarea dedū cea mai via espressione simțimentelor selev in directiunea acest'ă, prin aclamatiunea unui intreitu „sa trăiescă“. Se aminti și de ceia-lalti binefactori ai reuniunei.

Asera se facu predarea casei comitetului celui nou. Cu acestu privilegiu, adaugenduse restanțiele incurse in tempulu adunării generale; starea casei e acum fara de erogatele avute 92 fl. v. a.

Principatele romane unite.

Epistol'a Mariei Sele Principelui Domnitoriu adresata d-lui D. Gusti, ministrulu cultelor și instructiunei publice.

Domnule Ministru! Din espunerile făcute de fosofat Snagovenū, vedu că, in budgetulu intretinerii capelei romāne din Parisu, s'au ivitu unu deficitu.

Educationea religiōsa fiindu temel'ă cea mai puternica și mai eficace pentru moralisarea unei natiuni, atragu atentiunea d-tale asupr'a acestui deficitu și te invită a presentă cătu mai in graba unu proiectu, avendu de scopu de a asigură sōrtea acestei bisericii, astfelu că ea sa fia la inaltimea misiunei la care e menita.

Dorința mea este că acestu sântu locasiu sa fia reorganizatu, că junii romāni cari facu studiile lor la Parisu, sa-si pōta urmā acolo datoriele religiunei patriei departate.

Totu deodată punu pentru scopulu acest'ă o suma de 1500 franci din casei'a mea privata la a d-tale dispositiune.

„Rom.“

Luni, la 4 curentu, la 8 ôre sēr'a, domnulu ministru alu agriculturii, comerciului și lucrării publice, a intrunitu antăia ôra pe d-ni membri ai industriei și ai consiliului generale de agricultura.

La deschiderea sedintielor consilierorū, d. ministru a adresatu d-lorū membri unu micu discursu in care le strage atentiunea asupr'a progreselor ce este de nevoia se faca agriculturii și industriei in Romania, dice ca inițiativ'a privata pōte realiza mai bine decatu ori ce aste progrese in regimel de libertate care este solutiunea tuturor chestiuniloru economice.

Arăta că guvernulu nu trebuie se aib'ă decatu o actiune de incurajari de stimulare, enumera dispositiunile ce a luat guvernulu pentru realizarea imbunatatiriloru necesarie și cere luminele domnilorū comercianti pentru a se completă, a se da cea mai mare perfectiune possibile legilorū urmatōre:

Proiectulu de lege pentru preschimbarea legii camerelor de comērciu decretatu in anulu 1864; Proiectu de lege pentru inveltamentulu profesional de agricultura; Proiectu de lege pentru scola tehnica de machini și instrumentu agricolu din Iasi și infiintarea unei asemenea in Bucuresci.

Proiectu de lege pentru infiintarea camerelor de agricultura cu unu consiliu generale pe langa ministeriu.

D-nii membrii ai consilierorū, avendu in vedere proiectele de legi ce li s'au presentatu de d. ministru, relative la agricultura, comērciu și industria, și asupr'a căror'a a reclamatu concursulu d-lorū, pentru a le putē pregati inainte de deschiderea sesiunei corporiloru legiuitōre, au și declarat ca voru conlucră cu mare placere spre a respunde la dorința guvernului și prin procesele verbale ce au incheiatu in aceea sedintia, au regulatu de a se adunā de dōue ori pe septemana fi-care consiliu și anume: celu de agricultura, Marti'a și Vinerea, și celu de comērciu, Joi'a și Sambat'a.

(Estrasu dupa Monitoriu).

Varietăți.

* Escel. Sea conte Emanuelu Peșcu alesu din partea cetățieniloru Alb'a-Juliani de stățienu onorariu.

* La inițierea facuta din partea ministrului Andrasij oficele de computabilitate croate cu anul nou se scotu de sub cūrtea suprema de escomputuri din Viena și se subordina ministeriului ungurescu.

* Direcțiunea postelorū din Transilvani'a ne face cunoscuta ca primirea de pasageri pentru Temisiōr'a și Aradu și pentru directiunile aceste e sistata, asemenea și tramiterea de pretioase prin posta.

(†) Ioanu Tomutiu c. r. Majoru și comandantu alu batal. 4. dela regim. de inf Nr. 63 a repausatu. in 18 Decembre n. la Bistriția, unde in 20 a le aceleiasi luni se immormentă in unu modu fōrte solemnulu.

In Clusiu se immormentă cu mare pompa in zilele trecute, contele Gr. Bethlen fostulu oficeru de honved in anii 1848—49. Cortegiulu funebralu urmara toti oficerii c. r. din garnisōn'a Clusului și mare parte din acei ce erau in bataliunea sea și alti ômeni multime.

* Literariu „Arhivulu“ pentru filologia și istoria Nr. X cuprinde articuliile urmatori: XX. Din lucrările societății academice romane, generalia și subtilități. Proiectu de ortografia. XXI. Monte Athosu și mnaștiriale lui, arhive bibliotecii, documente in limb'a grēca, slavōna și romana dela toti principii Romaniei. Notitiē și adresa, in care multaminduse pentru ajutor'ă se anuncia continuarea Arhivului in totu casulu și pe an. viitoriu cu 3 fl. m. a. pentru Austria și unu galbinu in afara, la 10 esemplare pren. se da unulu gratis. Vomu republica adresa.

* „Federatiunea“ diuaru politicu va aparea cu inceputulu anului venitoriu in Pest'a sub redactiunea dlui Alesandru Romanu prof. la Universitatea regia in Pest'a, fostu redactoru alu diuarului „Concordia“. „Federatiunea“ va esī de patru ori pe septamāna: Luni'a, Mărcuri'a, Vinerea sēr'a și Duminec'a dimineț'ă. Pretiulu 15 fl. pre anu, 7 fl. 50 xr' pre 1/2 anu și 4 pre 1/4 de anu. Programulu diuarului celui nou privește in dualismu pasulu celu din tātū alu federatiunei. Vomu asceptă sa vedemu cum va desvoltă diuarinlu ide'a acest'ă mai departe. „Va deluturā și conlucrā a se sterpī dintre noi politic'a personale“; la ce i urāmu succesulu celu mai bunu.

In Vien'a va aparē o fōia intitulata „Der Osten“, carea se promite ca va aperā și interesele romānilorū cu deosebire din Bucovin'a. Va aparē că fōia septamanaria.

In Bucuresci mai ēsa la lumina, de candu se disolvava camerele, dōue diurnale politice demne de atēnțiune: „Tēra“ și „Tunetulu Orientului“. „Tēra“, diurnalulu politicu, literariu și comērcialulu sub redactiunea dd. Blaremburg, Aristide Pascalu și Petru Carpu, ēsa pe tōta diu'a cu 112 lei pe anu și portulu postala inafara, „Tēra“.

„Tunetulu Orientului“ sub red. D. I. Porianu are și devisa: Romanismu. Dreptate. Esē de dōue ori pe sept. cu 30 lei pe anu in, cartu cate 1/2 cōla, nu tiene de nici o colōre, nu voiesce se fia nici ciocoiu guleratu cu albu nici guleratu cu rosu, ei va combate vitiulu și va lauda faptele or din ce parte voru veni asta e programa „Tunetului.“

* Redactorele lui „Honved“ deschide cu anul nou prelegeri pentru unu cursu de oficerii.

* Clubulu democratiilorū din Pest'a e mai norocosu că celu din Vien'a, carele candu erā sa lina sediința cea dintāta fu impededatu de a o tinē chiaru și in casa privata. Celu din Pest'a asiā dara a alesu presiedinte — dupa ce Madarasz și Böszörményi nu a intrunitu voturi destule, — pre Vidacs carele capetā majoritatea.

* Dumineca s'a ratacit unu lupu alungatu de unu venatoriu prin stratele subpbielorū Sabiiului. I succese inse a scapā a largu și a si perde urma.

* Sgcomotele ca lupii aru fi ruptu nisce coppii de scōla cari se duser'a a casa pe serbatorile Crācionului au atatea variante, încātu se vede ca suntu a se pune intre fabule, va se dica nu se a-deverescu.

** Brasov 27. Dec. Scirea cea mai nepalcuta pentru piata noastră este, ca in urm'a ninsorei neatenite de duminica pana joi, drumulu către P. Mania s'a închis intru atata, câtu d. e. pe Prahova înainte s'au opritu preste 40 care mari cu mai bine de un'a mie etrie de marfa, Deligenția de duminica și alt'a dupa aceea s'au opritu in Campina, cea de aici s'a re'torsu in Predealu. Dela Sinai'a nainte e preste putintia a strabate. Deca guvernulu romanescu nu va porunci câtu mai curend'a scótere a sateniloru invecinati cu unelte bune spre a delaturá pedecele, mai alesu Ploiescii și capital'a voru suferi lipsa de mai multi articuli, carii érn'a toti trecu din piatile europene pe la noi. „G. Tr.“

** Incaldirea vagóneloru pre cálile ferate. Acum candu a trecut u parte buna de ierna, societatea cáliiloru ferate de média-di a făcutu despusetiuni pentru introducerea incaldirei vagóneloru. Pre candu despusetiunile se voru poté efeptuá deplinu, dâmn cu socotél'a va fi primavéra. Dara aci existu macaru despusetiunile, aru fi de doritu sa le imiteze și cele-lalte societáti de cáli ferate. „Alb.“

** Sect'a Nazareniloru in Ungaria, care la inceputu erá cunoscuta numai in Banatu și in giurulu Segedinului, s'a láttu fórt tare in decursu de diece ani, mai alesu in comitatele intre Dunare și Tis'a, unde se afirma ca aru numerá cam 80,000 de suflete. Mai multi aderinti se gasescu in districtele curatu magiare. Credinția loru are unu felu de colóre ratiunala. Misteriul n'au. Pentru lips'a botezului și a cununiei oficiolatele le facu necasu mai multu cu recrutarea. Dupa religiunea loru, nu vreau sa faca servitiu militaru, și de aceea comunitátiile loru bi sericescu și rescumpera membrii.

** Infrumsetiarea Bucuresciloru. „Terra“ ne spune ca in 28 Nov. v. M. Sea Domnitoriulu a binevoitu a visitá biseric'a Sturopoleas și a esaminat'o in detaiori cu celu mai mare interesu, totu deodata M. Sea a otáritu cá in reparatiunile ce au a se face la acésta biseric'a, sa se imite pre câtu se póte stilulu propriu edificiuului, spre a conservá acestu monumentu istoricu in tóta originalitatea sea. — „Köln. Z.“ s. „Nat. Z.“ ne spunu ca au sa se faca multe infrumsetiári pentru capital'a Romaniei, M. Sea are de cugetu a-si edificá unu palatiu domnescu fára cá sa impuna terei sarcine. Léra parlamentulu va trebui sa se ingrijésca de edificie pentru diferitele autoritáti publice cari pâna acum au inchiriatu case private cu bani scumpi. La aceste edificie se voru preferi lucratori români pentru a dá impulsu industriei nationale.

** Câtá p. o. prenumeranti ai „Amvonului.“ La dorint'a descoperita din mai multe párti, m'am decisu, a edá „Amvonulu“ nu in brosiore lunarie, dupa cum promisem, ci in numeri, dandu pe fiecare luna doi numeri de câte dóne colé; unulu pentru 1—15. celu alaltu pentru 15—30 resp. 31 a fiecarei lune. Acést'a straformare a provocatu schimbare și in formatulu fóiei și in dispunerea materiiloru, in câtu unele, ce erau acum tiparite gata pentru brosiur'a I. suntu de a se culege și a sa tipari de isnovu; din care cauza numerulu primu nu potu esi pe tempulu promis, ci va aparé in 15. dec. st. v. séu 27, dec. st. n. pentru care intardiare mica și neprevéduta ceru și speru indulgenti'a p. o. mei prenumeranti. Observu numai, ca fóia și dupa straformarea acést'a va avé formatu de carte fórt placutu, ca sa se póta comprinde, a se pastrá și folosi câtu mai comodu și câtu mai usioru. Nrulu 1. va esi pe 2 colé și diumetate, adu-

candu unu cuventu cátrap. o. cleru romanu, 4 predice (1—15. Ian.) tractatu din retoric'a besericésc'a etc. Nrulu 2. carele va aperé in scartu dopa nrulu 1. va aduce predice pentru 15—31. ianuariu, predice ocasionali, tractatu din retoric'a besericésc'a etc. Prenumarantii incursi pana acum din tóte pártile, inca și din Romani'a libera, mi dau sperare de succesu imbucuratori, incátu me aflá-i indemnatu a dispune, sa se tiparésca 1000 de esemplarie. Prenumeratiunile se potu face și de aci inainte cu 4 fl. v. a. pre anu, cu 2 fl. v. a. pre jumetate de anu, iera pentru Romani'a cu 1 galbenu pre anulu intregu. Din parte mi voiu nesu a corespunde dupa puteri acceptárei publice. — Oradea-mare 14/2 Decembre 1867. Justinu Poppiu.

Nr. 38—2

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatorescu din Comuna Budinez Protopresbiteratu Hasziasiuului, indiestratu cu emolumentele anuale de 25 fl. 20 xr. v. a. 10 chible de gráu, 10 chible de cucurázú, 3 jugere de livada, 1 jugeru de grádina, 8 stán-geni de lemne, și cortelu liberu.

Se deschide concursu, pentru acésta statiune pâna in patru septemáni dela întâi'a publicare in acésta fóia, pâna candu doritorii de a ocupá acésta statiune, suntu avisati a-si substerne recursurile sale bine instruate cu documentele prescise și adresate către Venerabilulu Consistoriu gr. or. alu Aradului a le tramite subscrisului pâna la prefiptulu terminu.

Bellinez in 7 Decembre 1867.

Constantinu Gruiciu

Protop. Hasziasiuului și Inspectoru scolaru.

IN URMAREA PREA INALTULUI MANDATU ALU MAJESTATIEI SELE

C. R. APOSTOLICE

deschide directiunea c. r. a veniturilor de loterie

LOTERIE MARE DE BANI

A XI. LOTERIE DE STATU

pentru scopuri de binefacere comuna si filantropice,

a cărei'a venitu curatu s'a menitu spitalului

„FUNDATIUNEA RUDOLFINA IN VIEN'A“.

ACÉSTA LOTERIE DE BANI BINE DOTATA CONTINE 759 NIMERITORI,

dintre cari celu 1. nimeritoriu de frunte cuprinde 80.000 fl.

alu 2. „ „ „ „ 20.000 „

„ 3. „ „ „ „ 10.000 „

și impreuna cu acesti'a sum'a totala a castiguriloru

300,000 florini valuta austriaca.

SORTIREA VA URMÁ NEȘMINTITU ȘI NEREVOCAVERU IN 19 Martiu 1868.

Sortirea costa 2 fi. 50 xr. valuta austriaca.

Sorti se potú capelá in Vien'a: la despartimentulu loterieloru de statu pentru scopuri filantropice aflatoriu in casa directiunei c. r. de venituri de loterie, in cetate Salzgrics nr. 20 (Stadt, Salzgrics nr. 20), și la vendiatorii de sorti; in tierile corónei c. r. ungurescu: la tóte casele c. r. de veniturile loteriei și la oficiele de dare, la cele mai multe oficie de posta, la statiunile cáliiloru ferate și ale navigatiunei dunarene și la vendiatorii de sorti, cari se afla asiediali in tóte cetátile și locurile mai insemnate ale imperiuului.

Filndu venitulú curatu alu acestei loterie menitu pentru ingrigirea și insanatosiarea bolnaviloru, și punendu pre cumperatori de sorti in pusetiunea, de a jobendi castiguri insemnate, dreptu aceea și ascépta directiunea c. r. de loterie cu siguritate, ca impartásirea la acésta loterie va fi pre câtu se póte de vie.

Vien'a 15 Decembre 1867.

Dela directiunea c. r. a veniturilor de loterie.

Kaius de Wellenheim m. p.

c. r. consiliariu superioru de finantie.